

زن، قرآن، جامعه

مؤلف

راسل افنرشی

مترجم

میکائیل محمدی

سرشناسه : غنوشی، راشد، ۱۹۴۱-م.

Ghannushi, Rashid

عنوان قراردادی : المرأة بین القرآن و واقع المسلمین. فارسی

عنوان و نام پدیدآورنده : زن، قرآن، جامعه / راشد الغنوشی؛ مترجم میکایل محمدی.

مشخصات نشر : تهران: افق علم، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری : ۲۰۷ ص.

شابک : ۷۰۰۰۰ ریال: ۱-۲-۹۵۸۵۰-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی : فیبا

یادداشت : کتاب حاضر قبلاً تحت عنوان «زن در قرآن کریم

و در میان مسلمانان» با ترجمه‌ی زاهد ویسی توسط

انتشارات احسان در سال ۱۳۹۲ فیبا گرفته است.

یادداشت : کتابنامه به صورت زیرنویس.

موضوع : زنان در قرآن

موضوع : زنان در اسلام

نسخه افزوده : محمدی، میکایل، ۱۳۶۶-، مترجم

رده بندی کنگره : ۱۳۹۴ ۹۳۰۴/ز۹۶ BP

رده بندی دیسی : ۲۹۷/۱۵۹

شماره کتابشناسی ملی : ۴۰۶۱۰۹

شناسنامه کتاب

نام کتاب: زن، قرآن، جامعه

مؤلف: راشد الغنوشی

مترجم: میکایل محمدی

ناشر: افق علم

صفحه‌آرا: سارا حمیدی

سال چاپ: ۱۳۹۵

نویت چاپ: اول

تیراژ: ۲۰۰۰

قیمت: ۸۰۰۰ تومان

شابک: ۱-۲-۹۵۸۵۰-۶۰۰-۹۷۸

◀ تهران-خیابان کارگر شمالی-روبروی مرکز قلب تهران-خیابان

دانش ثانی-تقاطع صالحی-پلاک ۳۶-طبقه اول

تلفن: ۸۸۳۵۰۹۴۵-کدپستی: ۱۴۱۳۹۱۳۱۴۴

Email: ofogheelm@yahoo.com

فهرست

۹	سخن مترجم
۱۱	آشنایی با نویسنده
۱۵	بخش نخست: زن از منظر قرآن
۱۷	قسمت نخست
۱۷	مقدمه
۱۸	اصل تساوی
۲۸	نتیجه
۳۱	قسمت دوم
۳۱	قصه‌ی آفرینش و ورود به بهشت
۴۵	قسمت سوم
۴۵	نه هر مردی همچون زن است
۵۴	نبوت مریم و نبوت زنان

۶۵	خلاصه
۷۱	قسمت چهارم
۷۱	کید زنان بزرگ است
۸۷	قسمت پنجم
۸۷	عشق به زنان
۹۸	اشکالات
۹۸	حب زنان
۱۰۷	عشق غریزه‌ی انسی
۱۰۹	آیا زنان مایه‌ی فتنه‌اند؟
۱۱۵	بخش دوم: زن در زندگی مسلمانان
۱۱۷	وضعیت زنان در عصر انحطاط
۱۱۹	جامعه‌ی زنان گوشه‌گیر
۱۲۰	نقش استعمار
۱۲۱	از بین بردن آثار اسلامی از جانب بورقیه و پاسخ حرکت اسلامی
۱۲۳	پاسخ حرکت اسلامی
۱۲۴	آغاز چگونه بود؟
۱۲۵	فعالیت رو به رشد زنان
۱۲۶	جبران خطاها
۱۲۷	زن شخصیتی کامل
۱۳۰	اشتغال زنان

۵۳۱.....	زن و آموزش
۱۳۹.....	اختلاط زن و مرد
۱۴۳.....	پیوست ۱
۱۴۵.....	زن دعوتگر
۱۴۸.....	پیوست ۲
۱۵۳.....	گفت‌وگو: درباره‌ی «جایگاه زن» در دبیرستان دخترانه در تونس
۱۵۸.....	اسلام مجموعه‌ای درهم‌تنیده
۱۶۰.....	طرز فکر اشراف
۱۶۵.....	ضعف زن و قدرت مرد
۱۶۹.....	فروپاشی نظام خانواده در تونس و مجله‌ی احوال شخصیه
۱۶۹.....	پیش‌درآمد
۱۷۱.....	مجله‌ی احوال شخصیه
۱۸۴.....	آیا زن می‌تواند نقش زعامت و رهبری را بر عهده گیرد؟
۲۰۶.....	نتیجه‌گیری

سخن مترجم

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على محمد وآله وصحبه
أجمعين.

سخن گفتن: موضوع زن و شرایط حاکم بر وی در جوامع کنونی، بدون در نظر گرفتن بسترهای تاریخی، اجتماعی و دینی گذشته، راه به جایی نخواهد بود. ما مجرب به بازتولید اندیشه‌ها و رویه‌هایی خواهیم شد که مدت‌هاست تکرار شده‌اند و عقیم بودن خود را نشان داده‌اند.

سنت‌ها، آموزه‌ها و ساختارهای بسیاری در گذشته برای تعیین چارچوب مشخص جهت زیست آن وجود داشته که اکنون نیز ثقل خود را بر کردار و پندار جامعه نسبت به وی حفظ کرده‌اند و زن تنها زمانی می‌تواند به میل و اراده‌ی خود تصمیم بگیرد و کنشگری داشته باشد که این ثقل را بردارد و محیط پیرامون خود را بازخوانی تاریخی، آموزه‌ها و سنت‌هایی وادارد که توجیه‌گر قضاوت‌ها و کنش‌های متفاوت و بازدارنده‌اند.

استاد راشد الغنوشی در این اثر می‌کوشد از یک سو به بازخوانی متون دینی، کتاب و سنت، پردازد و برداشت‌ها و قرائت‌های سطحی و سنتی مرتبط با آموزه‌ها و نصوص زن‌محور را اصلاح و در موارد لازم تخطئه کند و از دیگر سو نگاهی انتقادی به وضعیت عینی زن در جوامع مسلمان می‌اندازد و این وضعیت را در تعارض با آموزه‌های قرآن نشان می‌دهد. در این میان از نقد برخی روایات و برداشت‌های

فقهی خودداری نمی‌کند و در عین حال فقیهان و مبلغان دینی را که به توجیه وضعیت رقت‌بار زن در زمینه‌های آموزش، سیاست، اجتماع، اشتغال و امثال آن می‌پردازند، به باد انتقاد می‌گیرد.

ناگفته پیداست که امروزه برخی از اسلام‌گرایان از خواب غفلت بیدار شده‌اند و اقتضای زمان و راه درست را در این زمینه در پیش گرفته‌اند، اما هزاره‌های بسیاری از علما و دعوتگران، فرهنگ حاکم بر قرون تاریک گذشته را جزو اساسیات دین برمی‌شمارند و سعی در اجرای مؤلفه‌های آن در زمان کنونی دارند.

اینان هرگز دست‌برآوردی زن و اصلاح او سخن به میان می‌آید، جز واجب بودن حجاب، بیرون نرفتن از خانه جز در موارد ضرورت، جایز نبودن تحصیل برای زن را مد نظر قرار نمی‌دهند. بی‌شک حجاب برای زن از جمله واجبات است و نه خصوص وارده در مورد آن قطعی بوده و مجال تأویل در آن نیست، اما نکته این‌جاست که اسلام قبل از آن‌که احکام خود را بر مکلفان عرضه کند، ابتدا بانی اعتقادی و فکری آن را تبیین می‌کند تا شخص مکلف با درک حقیقت و فلسفه‌ی آن و با قناعت عقلی، دستور خداوند را امثال کند.

اسلام مجموعه‌ای از عقاید، احکام و اخلاقیات است و انحصار این دین فقط در برخی احکام، آن‌هم با نادیده گرفتن مبانی اعتقادی و فکری موجود در آن، ظلم و جور به آن است. مگر نه این است که بخش بزرگی از دعوت پیامبر (که بیش از نیمی از آن را تشکیل می‌دهد) تمرکز بر روی عقاید و مبانی دین اسلام بوده و در آن برهه‌ی زمانی، کمتر به احکام پرداخته شده است. با کمترین تأمل می‌توان دریافت که احکام اسلامی تا زمانی که عقیده‌ی خالص اسلام پشتیبان آن نباشد، به مرحله‌ی اجرا در نمی‌آید و به فرض التزام مردم بدان‌ها،

مقطعی خواهد بود و تنها کسانی ملتزم و پایبند باقی خواهند ماند که با قناعت عقلی آن را پذیرفته باشند.

از طرفی عدم توجه به مقاصد شریعت و تأثیر زمان و مکان در تشریع این احکام و به‌ویژه احکام مربوط به زنان، برخی علما و دعوتگران را به مبارزه با تمامی مظاهر جدید واداشته، به‌گونه‌ای که شکل خاصی از حجاب را برای زن لازم می‌دانند؛ تحصیل او را حداکثر در حد توانایی برای خواندن و نوشتن مجاز می‌دانند؛ کار کردن او را در بیرون از خانه هرچند با التزام به آداب اسلامی جایز نمی‌دانند و ...

راه عقلانی و پخته، در نظر گرفتن تحولات امروزی، در عین التزام به مبانی و مقاصد شریعت است که به نظر می‌رسد در کتاب حاضر، درپیش گرفته شده است.

آشنایی با ویسنده

استاد راشد غنوشی اندیشمند سیاست‌دار تونس در سال ۱۹۴۱ میلادی دیده به جهان گشود. تحصیلات خود را در دانشگاه زیتونه آغاز کرد و علوم دینی را آنجا فراگرفت. سپس برای ادامه‌ی تحصیل و اخذ مدرک فوق‌لیسانس فلسفه به قاهره و سپس رفت و سپس برای اخذ مدرک دکترا از دانشگاه سوربون راهی فرانسه شد. غنوشی بنیان‌گذار و رهبر حرکت اسلام‌گرای «النهضة» تونس است. دبیر کل اتحادیه‌ی جهانی علمای مسلمان است.

غنوشی پیش از بهار عربی و پیروزی انقلاب تونس در ۲۰۱۱ چندین بار از سوی نظام حاکم، محاکمه و زندانی شد. در نهایت در سال ۱۹۸۹ وی ناگزیر شد تونس را ترک کند و تا هنگام پیروزی انقلاب تونس در کشور انگلستان اقامت کند.

مجله‌ی فارن پالیسی در سال ۲۰۱۱ میلادی او را در رأس صد شخصیت تأثیرگذار جهان برگزید. هم‌چنین در سال ۲۰۱۲ به همراه منصف مرزوقی، رئیس جمهور وقت تونس، جایزه‌ی سلطنتی بریتانیا با عنوان شاتام هاوس را در زمینه‌ی آزادی اندیشه و بیان دریافت کرد. الغنوشی دارای ده‌ها کتاب و مقاله‌ی فکری است. از تألیفات او می‌توان به آثار زیر اشاره کرد:

طریقنا الی الحضارة (راه ما به سوی تمدن)،

القضية السیاسیة فی مفترق الطرق،

الحریات العامة فی الدولة الاسلامیة (آزادی‌های عمومی در حکومت اسلامی)،

نحن و الغرب،

حقوق المواطنة فی الدولة الاسلامیة،

الحركة الاسلامیة و مسألة التغییر.

بسیاری از کتاب‌های او به زبان‌های دیگر از جمله انگلیسی، فرانسه، ترکی، اسپانیایی ترجمه شده‌اند. کتاب‌های محدودی از او به فارسی نیز ترجمه شده است. کتاب الیموقراطیة و حقوق الإنسان (دموکراسی و حقوق بشر در اسلام) که از تألیفات جدید اوست، در نشر افق علم در دست ترجمه است و ان شاء الله به پیشگاه خوانندگان عزیز عرضه خواهد شد.

امیدوارم کتاب حاضر که درواقع فراخوان به بازنگری در بسیاری از مسایل مربوط به زنان است، مورد توجه خوانندگان عزیز قرار گیرد. لازم به ذکر است نسخه‌ای که در اختیار مترجم قرار داشت، دارای

برخی اشتباهات چاپی و نیز عدم دقت در ارجاعات و نقایص دیگری بود که ناگزیر برخی مشکلات جزئی را در ترجمه، به ویژه در بعضی ارجاعات، ایجاد کرده است. از خوانندگان بزرگوار خواستارم با دیده‌ی اغماض به این موارد بنگرند و بنده را از دعای خیر خویش محروم نسازند.

در پایان بر خود لازم می‌دانم از نویسنده و پژوهشگر ارجمند، آقای داود نادرسی که با معرفی این کتاب گرانسنگ و نیز راهنمایی‌های ارزنده خود در امر ترجمه، مرا یاری کردند، تشکر و قدردانی کنم.

میکائیل محمدی

۱۵ دی‌ماه ۱۳۹۳

۱۴ ربیع‌الأول ۱۴۳۶

www.ketab.ir